

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
А288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свида, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
А288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025
ISBN 978—966—419—456—0

ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПУ УНИКНЕННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ ЯК ПІДСТАВА ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Адвокатська діяльність вимагає дотримання певних принципів — основоположних ідей, які забезпечують реалізацію завдань, покладених на адвокатуру.

Враховуючи, що професійна діяльність адвоката здійснюється у конфліктному середовищі, де безумовно стикаються інтереси різних учасників правовідносин, адвокат повинен діяти відповідно до принципу уникнення конфлікту інтересів. Зазначений принцип передбачено частиною 1 статті 4 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі також — Закон) [1], а у пункті 8 частини 1 статті 1 Закону міститься визначення поняття конфлікту інтересів. Положення Закону про уникнення конфлікту інтересів за змістом відповідають принципу неприпустимості конфлікту інтересів, який закріплено в Правилах адвокатської етики (статті 9, 20, 40) [2].

У контексті євроінтеграції України, варто зазначити, що принцип уникнення конфлікту інтересів як між різними клієнтами, так і між клієнтом і адвокатом, проголошений у переліку фундаментальних засад адвокатської діяльності у пункті 1 статті 1 Хартії основних принципів європейської адвокатської професії [3]. Важливо, що засади адвокатської діяльності тісно взаємопов'язані, особливо принцип уникнення конфлікту інтересів, конфіденційності та незалежності.

Конфлікт інтересів — це ситуація, коли приватний інтерес особи може впливати на об'єктивність та неупередженість виконання нею повноважень.

Саме для уникнення подібних казусів, існує законодавчо закріплений принцип, який спрямований на забезпечення довіри у відносинах між адвокатом та клієнтом та об'єктивності й неупередженості адвоката, неможливість використання конфіденційної інформації проти особи, яка її надала, і безпосередньо на забезпечення пріоритету інтересів клієнта [2].

Конфлікт інтересів може мати різні прояви: одночасне представництво клієнтів із протилежними або потенційно суперечливими інтересами; використання конфіденційної інформації одного клієнта в інтересах іншого; ситуації, коли особисті інтереси адвоката (чи його

родичів) перетинаються з інтересами клієнта; участь у справі, в якій адвокат раніше представляв іншу сторону.

Відповідно до статті 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в якій законодавець визначає основні професійні обов'язки адвоката, зокрема й дотримання присяги, надання клієнту звіту щодо виконання договору тощо, на адвоката також покладається обов'язок щодо повідомлення клієнта про виникнення конфлікту інтересів. Крім того, згідно зі статтею 28 Закону, виникнення конфлікту інтересів є підставою для відмови в укладенні договору про надання правничої допомоги [1].

Відповідно до статті 34 Закону, підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку, видами якого є й невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків (п. 5 ч. 2 ст. 34 Закону), порушення правил адвокатської етики (п. 3 ч. 2 ст. 34 Закону). У статті 9 Правил адвокатської етики конкретизується вимога щодо поведінки адвоката у разі виникнення чи загрози виникнення конфлікту інтересів, а також до порядку дій для його запобігання. Таким чином, порушення адвокатом вказаних вимог тягне за собою дисциплінарну відповідальність за пунктом 5 частини другої статті 34 Закону. З іншого боку, порушення вимог Правил адвокатської етики, зокрема статті 9, становить дисциплінарний проступок, який кваліфікується за пунктом 3 частини другої статті 34.

Вказаний дисциплінарний проступок може тягнути за собою низку наслідків, як-от попередження, зупинення права на заняття адвокатською діяльністю строком до одного року або ж позбавлення нього з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України. Водночас в цьому контексті варто звернутися до дисциплінарної практики Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури (далі — ВКДКА), відповідно до якої, уникнення принципу неприпустимості конфлікту інтересів є грубим порушенням Правил адвокатської етики, що становить підставу для суворих дисциплінарних стягнень — зупинення або припинення права на заняття адвокатською діяльністю (пункти 3 і 5 частини 2 статті 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність») [7].

Важливо приділити увагу і позиції Ради адвокатів України (далі — РАУ) щодо роз'яснення конфлікту інтересів. У Рішенні РАУ від 15 листопада 2019 року № 120 вказано на необхідність визначення причин заборони укладання договору з клієнтом, а саме: інтереси клієнтів суперечать один одному, є ризик розголошення адвокатської таємниці, існують підстави для відводу адвоката згідно з процесуальним законом. РАУ також наголошує, що адвокат не може одночасно представляти клієнтів із потенційно суперечливими інтересами без їх письмового погодження [5].

Законодавчо передбачено й інші причини заборони укладання договору з клієнтом, наприклад: адвокат є членом сім'ї або близьким родичем потенційного клієнта; виконання договору може суперечити інтересам адвоката, професійним обов'язком адвоката (частина 1 статті 28 Закону).

Стаття 9 Правил адвокатської етики встановлює, що адвокат без письмового погодження з клієнтами, щодо яких виник конфлікт інтересів, не може представляти, захищати клієнта або надавати йому правову допомогу, якщо до цього він надавав правову допомогу, здійснював захист або представництво іншого клієнта, від якого він отримав конфіденційну інформацію, дотичну до інтересів нового клієнта. У письмових погодженнях клієнтів, між якими виник конфлікт інтересів, останні мають вказати, що розуміють можливість наслідків. При цьому, як слушно зазначалось в юридичній літературі, слід чітко розрізняти два поняття: згоду клієнта на розголошення конфіденційної інформації та згоду клієнта на наявність конфлікту інтересів [6]. Наявність згоди клієнта на розголошення адвокатом певної інформації не надає адвокату права використовувати цю інформацію у ситуаціях, де конфлікт інтересів має місце. Це можна пояснити так, що принцип уникнення конфлікту інтересів спрямований не стільки на збереження та можливість поширення конфіденційної інформації, скільки на забезпечення об'єктивності та неупередженості адвоката у виконанні своїх професійних обов'язків [6]. У разі, якщо згода не була надана, адвокат не вправі укладати договір про надання правничої допомоги і зобов'язаний відмовитися від виконання вже укладеного договору з відповідним клієнтом.

Принцип уникнення конфлікту інтересів є одним з основоположних у діяльності адвоката. Вимоги щодо його дотримання забороняють адвокату здійснення представництва та захист клієнтів у ситуаціях, де перетинаються інтереси різних осіб, що здатне вплинути на об'єктивність та якість здійснення адвокатом повноважень. Порушення принципу уникнення конфлікту інтересів є невиконанням професійного обов'язку адвоката та порушенням правил адвокатської етики, тобто дисциплінарним проступком, вчинення якого є підставою для притягнення адвоката до відповідальності. Зазначене вимагає від адвоката діяти, відповідно до законодавчо визначеного порядку дій у ситуаціях конфлікту інтересів, сумлінно дотримуватись положень Закону та Правил адвокатської етики.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

2. Конфлікт інтересів в адвокатській діяльності: про уникнення, види та заборони розповідь Валентин Лучковський. *Вища школа адвокатури ННАУ*. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/konflikt-interesiv-v-advokatskii-diialnosti-pro-uniknennia-vidi-ta-zaboroni-rozpovist-valentin-luckovskii>
3. Правила адвокатської етики: рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17>
4. Хартія основних принципів європейської адвокатської професії від 25.11.2006 р. ІПС ЛІГА:ЗАКОН. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU06301>
5. РАУ надала роз'яснення щодо уникнення конфлікту інтересів при наданні допомоги клієнтам з різним процесуальним статусом. URL: <https://unba.org.ua/news/5047-rau-nadala-rozysnennya-shodo-uniknennya-konfliktu-interesiv-pri-nadanni-dopomogi-klientam-z-riznim-procesualnim-statusom.html>
6. Лучковський В. Конфлікт інтересів в адвокатській діяльності, уникнення, види та заборони. *ADVOKAT POST*. URL: <https://advokatpost.com/konflikt-interesiv-v-advokatskij-diialnosti-unykennia-vydy-ta-zaborony-advokat-valentyn-luchkovskij/>
7. Узагальнення дисциплінарної практики кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо застосування дисциплінарного стягнення у вигляді позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю — Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури. URL: <https://vkdka.org/18284-2/>

Науковий керівник: завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України **Бакайнова Нана Мезенівна**

Долженко Ю. В.

студентка 1-го курсу магістратури
факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМА ДОТРИМАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ У ЗМАГАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Судовий процес відбувається у змагальному форматі, у якому адвокат повинен максимально ефективно представити позицію свого клієнта. Проте, позиція захисту не може суперечити етичним стандартам. Межа між переконливістю у виступі адвоката та тиском є тонкою, але вкрай важливою для збереження справедливості судово-

Бандурова В. С.

Етичні стандарти щодо адвоката: проблеми дотримання
та дисциплінарна практика 410

Баран А. С.

Професійна етика адвоката та медіатора: зміст
та співвідношення 414

Вареник В. О.

Адвокатська таємниця як основа професійної етики
та гарантія права на захист 418

Горовий В. С.

Професійна етика адвоката як моральний орієнтир сучасної
правової держави 420

Гаджисєв А. М.

Софт скілс навички як складова професійної етики адвоката . . . 423

Гринюк К. О.

Етика адвоката в контексті відносин з клієнтом 426

Гудзюк Ю. Б.

Професійна етика адвоката у справах, пов'язаних
із корупцією 428

Джигирей В. В.

Етичні аспекти поведінки адвоката у судовому засіданні 432

Дмитрук Д. О.

Порушення принципу уникнення конфлікту інтересів
як підстава притягнення до дисциплінарної відповідальності . . . 436

Долженко Ю. В.

Проблема дотримання адвокатської етики у змагальному
процесі 439

Донець К. О.

Адвокатська таємниця: правові та моральні аспекти
збереження конфіденційності 443

Заборська К. А.

Ефективність адвокатської діяльності крізь призму довіри
клієнта та професійної етики 446

Загнітко А. В.

Конфлікт інтересів в адвокатській діяльності: етичні виклики
та шляхи їх подолання 449